

FORÅRSJORDBI

ANDRENA PRAECOX (SCOPOLI, 1763)

Af Lise Hansted, Danmarks Bivlerforening

Forårsjordbien er almindelig udbredt i hele landet. Den flyver allerede fra marts til begyndelsen af juni og er en af de første arter af enlige bier, vi kan se om foråret. Et af de steder, man kan finde forårsjordbien, er i pileblomster. Hunnerne er fødespecialister, også kaldet oligolektiske, dvs., at de kun indsamler pollen fra nogle få planter fra en eller få nærtstående plantefamilier, mens de kan indsamle nektar fra andre plantearter. Forårsjordbiens hunner indsamler kun pollen fra pil, især fra gråpil og seljepil. Hannerne er ikke fødespecialister.

Forårsjordbien er en middelstor jordbi. Hunnerne er ca. 10 mm lange. De har en mørkebrun behåring på forkroppen og en lysere brun i hovedet og på bagkroppen. På lår og skinneben har de nogle lange stive hår, som de indsamler pollen i. Hannerne er mindre og varierer mere i størrelse. De er mindre behårede og har mere anonyme farver. De har store hoveder og lange kindbakker med en ret stor, bred tand ved basis.

Hunnerne graver redegange i jorden. De anlægger reder enkeltvis eller i små kolonier. De foretrækker at bygge deres reder på svagt bevoksede skråninger, i skovlysninger og skovkanter, gerne i sandede områder. Der skal være han-pil i nærheden af redepladsen til at dække deres behov for føde til ynglen.

Hunnerne er alene om at finde et redested, udgrave en rede, indrette den og lave yngelceller. Hun indsamler pollen og nektar, som lægges i yngelcellerne sammen med et æg. Herefter lukkes yngelcellen. Ægget klækkes og udvikler sig til en voksen bi, som bliver i yngelcellen indtil næste forår, hvor den graver sig ud. Hannerne kommer frem først og derefter hunnerne.

Forårsjordbierne kan forveksles med stor pilejordbi (*Andrena apiacta*), hvor hunnerne også er fødespecialister på pil. Pilejordbi-hunnerne er lidt større, og spidsen af bagkroppen er sort. Hannerne har en spidsere og smalle tand ved basis af kindbakkerne.

En forårsjordbi-hun (*Andrena praecox*) samler pollen ind på pil (*Salix* spp.). Foto Henning Bang Madsen.

Snylter

Forårshvepsebien, *Nomada ferruginata* (Linnaeus, 1767) snylter på forårsjordbien. Den lægger sine æg i forårsjordbiens yngelceller. Larverne bider forårsjordbiens æg eller larver ihjel og udvikler sig til voksne bier.

Kilder

Bwars, www.bwars.com/bee/andrenidae/andrena-praecox

Madsen, H.B., 2019. Bier. I Moeslund, J.E. m.fl. (red.): Den danske Rødliste 2019. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. redlist.au.dk

Madsen, H. B. & I. Calabuig: Annotated checklist of the Bees in Denmark –Part 2: Andrenidae (Hymenoptera, Apoidea). Ent. Meddr 77: 83-113. Copenhagen, Denmark 2009. ISSN 0013-8851

SE FLERE BILLEDER

I Steven Falks album på Flickr ses både hanner og hunner samt nærbilleder af bl.a. hannernes tand ved basis af kindbakkerne.

www.flickr.com/photos/63075200@N07/sets/72157640369426964/

